

Mnichovská dohoda

Bylo to 19. září roku 1938, kdy Velká Británie a Francie vyzvaly československou vládu, aby odstoupila pohraniční oblasti s více než padesáti procenty německého obyvatelstva Německu. Bylo to mimochodem skoro na den přesně rok od pohřbu zakladatele státu T. G. Masaryka (21. 9. 1937) a jen deset dní před slavnou mnichovskou konferencí, která de facto ukončila první éru československé státnosti. Že společný stát fungoval silou vůle až do března 1939, bylo pak už spíše jen úradkem Adolfa Hitlera. V zásadě mu nic nebránilo v tom napochodovat na naše území kdykoli v mezičase. Důvod? Československá vláda britsko-francouzskou výzvu poslechla, o čemž se ostatně posléze zmiňuje i preambule samotného textu mnichovské dohody.

Ono „poslechnutí“ naší vlády však stojí za pozastavení. Vláda nejprve britsko-francouzské ultimátum odmítla, ale obě země daly jasně najevo, že na jeho naplnění trvají a nelze od nich očekávat nic, než vyděračská slova o tom, že české „ne“ bude znamenat válku. A že Československo bude viníkem takové války. Tomu se v diplomacii zřejmě říká logika.

Vláda se tedy sešla 21. září brzy po ránu, aby vydala nové stanovisko. Premiér Milan Hodža ve svém úvodním vyjádření několikrát bez obalu řekl, že Československo se stává obětí cizí (z)vůle. A na poměry dané chvíle užil výrazivo ještě velice kulantní: *„Pro neporozumění velmocí našim životním zájmům došlo k poslednímu pro nás tak nepříznivému vývoji... Vláda žádala, aby Velká Británie i Francie své stanovisko ještě zrevidovaly. Avšak již po předání československé odpovědi bylo zejména z poznámek anglického vyslance patrné, že vláda anglická i francouzská budou mít vážné pochyby, zda československá odpověď vytvoří žádané předpoklady míru a zda se tím zabrání útoku Německa. Zdá se, že rozmluva britského ministerského předsedy s Hitlerem byla rázu velmi konkrétního, takže obě vlády mohly žádati na Československu na svůj návrh jen prostý absolutní souhlas... Francouzský vyslanec prohlásil se vši otevřeností, že v případě*

vypuknutí války Francie nám nepřispěje. Upozornil přímo, že zamítne-li Československo návrhy, mohlo by býti považováno, vzhledem k tomu, že svým odporem dalo Hitlerovi záminku, za stranu, která způsobila válku..."

V závěru své řeči vyslovil Hodža přece jen pár slov útěchy – bohužel, jak brzké dny a týdny ukázaly, útěchy plané: „Jakkoli bolestná jest oběť, kterou Československo přináší, nelze přece jen ubrániti se úvahám o tom, že nová situace našeho státu přinese nám i určité výhody. Je ovšem jisto, že tyto event. výhody nemohou býti v nijakém poměru k bolestné oběti, přesto však nelze je zcela pustiti se zřetele. Dá se předpokládati zejména, že příznivý vliv na vnitřní život našeho státu bude míti okolnost, že se zbavíme svých menšinových problémů.“

Vyústění bylo zřejmé: „Žádá proto pan předseda vlády, aby vláda, v důsledku vis major nás postihnoucí, návrh přijala. Národ sám odvodí si důsledky. Vláda neuteče od zodpovědnosti, bude-li ji národ hledat u ní. Řekne proto lidu pravdu a tento pozná, kdo jsou ve skutečnosti oni činitelé, kteří mu způsobili dnešní trpké chvíle. Změní-li se poměr našeho lidu v důsledku těchto událostí zejména k Francii, je to jen přirozený vývoj.“ A pointa? „O mravní stránce tohoto postupu není vhodno se zde šířiti, bude to věcí historie,“ dodal Milan Hodža.

Mimochodem – nebylo to poprvé ani naposledy v dějinách, kdy se jednalo o nás bez nás. Ani k výzvě z 19. září 1938, natož pak do Mnichova nebyla naše politická reprezentace přizvána. Pokud to někomu nepříjemně připomíná realitu dní, které aktuálně prožíváme, dozajista není na omylu. Také dnes se v různých metropolích „eurosojuzu“ – v Bruselu, Štrasburku, ale i v Berlíně jedná bez ohledu na ty, jichž se to týká. To z těchto měst jsou na dálku rétoricky políčkováni polští, maďarští, ba dokonce (anžto je předvolebních slibů čas) občas i čeští politici, kteří nepapouškují schválené a jediné povolené „evropravdy“ dostatečně aktivně. Neřkuli, kdyby si náhodou někdo z těch nehodných povšiml, že král je nahý. Zajděte si občas na procházku do učebnic dějepisu, kde zvíte, že většina zdánlivě

nezničitelných totalit měla jednak hliněné nohy, jednak žila jen ze strachu těch dole, těch bezmocných. Jejich moc však, jak si povšiml kdysi i Václav Havel, zůstávala jaksi na ulici. Stačilo se sehnout a zvednout. A bylo po Kolosu, Říši, Sojuzu.

V souvislosti s událostmi září 1938 se často klade otázka, co se vůbec tehdy dalo či snad dokonce mělo udělat. Desítky let „post festum“ někteří autoři předhazovali tehdejší československé reprezentaci dánský či norský vzor pasivní rezistence, pro jednoho takového takymyslitele (Jana Urbana) bylo dokonce důstojnější jednání finské vlády, která se spojenecky přimkla k nacistickému Německu, aby tím prý uhájila demokratický režim (sic!). Být vojevůdcem dlouho po bitvě, kterou navíc bojovali jiní, je snadné, a proto tak lákavé. Ale rovněž klamavé. A lež, jak známo, je-li opakována dosti dlouho a dosti často, může začít být považována za pravdu. A to už by bylo opravdu nebezpečné.

Věcně vzato: k postupu západních „přátel“ vůči Československu v září 1938 lze jen máloco nového dodat. Snad jen úvahu o jejich důvodech a motivech. Byly předně důsledkem strachu a pudu sebezáchovy, leč jaksi špatně vyhodnoceného. Možná se snad i dá lordu Chamberlainovi věřit jeho patetický úsměv, kterým opentlil větu, již vyslovil po návratu z Mnichova: „Přinesl jsem vám mír.“ Ano, pozůstalým po obětech nacistického bombardování Anglie jen o pár desítek měsíců později už to Chamberlain vysvětlovat nemusel. Mezitím se odporoučel na smetiště dějin. Ale v té své samolibé předpotentovanosti (pan Hitler je přece gentleman – to možná nenapsal Peroutka, ale myslelo si to tehdy mnoho britských salónně aristokratických nácků) nechal povraždit miliony lidí z celé Evropy. Sladká Francie, hrdý Albion – leda houbeles. Šidítka naivního básníka, podložené příliš pozdním poznáním skutečnosti zcela prozaické.

Přitom v onom září 1938 ještě Hitler pravděpodobně nedokázal rozpoutat světovou válku (i když v březnu 1936 obsadil Porýní, bylo to bez jediného stínu odporu ze strany Francie, jíž se to celé odehrávalo před očima a za

humny). Ještě neměl československé zbraně, pohraniční opevnění (a celou další, dnes by se řeklo: logistiku), a neměl ani podepsanou smlouvu s Molotovem. Pravda, nebyl to rozhodně jen čert namalovaný křídou na vrata. Příliš mnoho židovských životů bylo od jeho slavného nástupu k moci zmarněno. Ale opravdovou válku by – nebýt Mnichova, tj. při opravdovém a zásadovém odporu evropských zemí na východ i západ od Porýní – nejspíš nevyhrál, a dokonce možná ani nezačal. Těžko říci, zda by to bylo dobře. Možná bychom dnes v české kotlině na úřadech mluvili německy. Není ovšem vyloučeno, že to – při známé statečnosti našich mocenských elit – tak zanedlouho nebudeme muset činit rovněž.

Nechme spekulací. Vystačme si s fakty. Odvažuji se tvrdit, že – s výjimkou historiků, kteří to mají v popisu práce (a ani u takových není vždy absolutní jistota), onu Mnichovskou dohodu asi četl jen málokdo. Všichni ji známe z padesáté sedmé ruky, ze školy, z učebnic, z filmů Otakara Vávry, z básničky o „zrady zvonu“. Proto stojí za to si ji připomenout a uvědomit si přitom, jak suchou a věcnou řečí byla zformulována. Jak malou, ba nulovou cenu přikládala lidským životům celých národů, o jejichž budoucnosti (či spíše likvidaci) tak blahosklonně rozhodovala. A až s tou četbou skončíte, vzpomeňte si na jedno pořekadlo: mýlit se jednou je sice smutné, ale možné a pochopitelné. Mýlit se podruhé v tomtéž je vyložená neopatrnost. A ta se zpravidla krutě vymstí.

Ó jak rád bych se v této předpovědi mýlil!

Mnichovská dohoda (29. 9. 1938)

Německo, Spojené království, Francie a Itálie, vzhledem k dohodě, které již bylo dosaženo ve věci odstoupení území Sudet Německu, ujednali následující podmínky uvedeného odstoupení a opatření z něj vyplývajících,

Svět včerejška, dneška a...

---

a touto dohodou se zavazují k učinění opatření nezbytných k jejímu naplnění:

(1) Vyklizení začne 1. října

(2) Spojeného království, Francie a Itálie se shodly, že vyklizení území bude dokončeno do 10. října, aniž by byla zničena jakákoli zařízení, která se na území nacházejí, a že Československá vláda bude odpovídat za provedení vyklizení bez poškození uvedených zařízení

(3) Podrobnosti vyklizení budou stanoveny mezinárodní komisí složenou ze zástupců Německa, Spojeného království, Francie, Itálie a Československa

(body 4–7 jsou technicko-prováděcí)

(8) Československá vláda ve lhůtě čtyř týdnů po podepsání této dohody propustí ze svých vojenských a policejních sil jakéhokoli sudetského Němce, který si to bude přát, a Československá vláda ve stejné lhůtě propustí sudetoněmecké vězně, kteří si odpykávají trest za politické zločiny

Mnichov, 29. září 1938

ADOLF HITLER, NEVILLE CHAMBERLAIN, EDOUARD DALADIER, BENITO MUSSOLINI

P.S.

Mimochodem, víte, že – snad s výjimkou Chamberlaina, lze Mnichov charakterizovat jako setkání souvěrců? Edouard Daladier byl politikem Radikálně socialistické strany, po válce dál působil v politice a stal se rytířem Čestné legie (za Mnichov?). Mussolini začínal jako šéfredaktor Avanti! – novin Italské socialistické strany. Program jeho strany Partito Nazionale Fascista byl ovlivněn socialismem. Požadoval půdu pro rolníky, zastoupení dělníků ve vedení podniků, progresivní zdanění kapitálu, znárodnění půdy a podniků atd. Dokonce i Hitlerova cesta vzhůru byla

lemována podobnými myšlenkami. Roku 1919 vstoupil do Deutsche Arbeits Partei (Německé dělnické strany) a už na shromáždění DAP 29. července 1919 hřímal, že „řešení pro Německo nepřijde z parlamentu, ale z revoluce“. Jeho nenávisť k parlamentní demokracii podrobněji přiblížíme v dalších kapitolách. A tak nám zbývá konzervativec Chamberlain. Týž, který ještě před podpisem Mnichova proslul tichým souhlasem s obětováním Rakouska Hitlerovi (anšlus roku 1938), což prý mělo posílit Třetí říši proti Francii (podle hesla „Vždyť jsou to také Němci“). A ve stejném gardu chápal i svůj mnichovský podpis: odstoupení Sudet chápal jako další posílení Německa, které se tímto mělo vyrovnat Francii.

Je třeba něco dodávat?

Dohoda uzavřená mezi Německem, Spojeným královstvím, Francií a Itálií v Mnichově 29. září 1938

Mnichov 29. září 1938

Německo, Spojené království, Francie a Itálie se dohodly se zřetelem k dohodě, již už bylo ve věci odstoupení sudetoněmeckého území v zásadě docíleno, na těchto podmínkách a modalitách tohoto odstoupení a na opatřeních z něho vyplývajících a prohlašují, že jsou jednotlivě odpovědné za zajištění kroků nutných k jeho zabezpečení.

1. Vyklizení začne 1. října.

2. Spojené království, Francie a Itálie ujednávají, že se vyklizení území provede do 10. října, a to bez zničení jakýchkoli existujících zařízení, a že je československá vláda odpovědná za to, že se vyklizení provede bez poškození uvedených zařízení.

3. Modality vyklizení stanoví v jednotlivostech mezinárodní výbor složený ze zástupců Německa, Spojeného království, Francie, Itálie a Československa.

4. Etapovité obsazování převážně německého území německými oddíly začne 1. října. Čtyři části území, označené na přiložené mapě, obsadí německé oddíly v tomto pořadí:

Část území označenou I 1. a 2. října, část území označenou II 2. a 3. října, část území označenou III 3., 4. a 5. října, část území označenou IV 6. a 7. října.

Zbývající území převážně německého charakteru neprodleně určí shora uvedený mezinárodní výbor a německé oddíly je obsadí do 10. října.

5. Mezinárodní výbor zmíněný v § 3, určí oblasti, v nichž se má konat plebiscit. Tato území obsadí až do ukončení plebiscitu mezinárodní formace. Týž výbor stanoví modality, za nichž se plebiscit provede, přičemž je třeba pokládat modality sárského plebiscitu za základ. Výbor určí rovněž den konání plebiscitu; tento den však nesmí být pozdější než konec listopadu.

6. Konečné vytyčení hranic provede mezinárodní výbor. Tento výbor má právo navrhnout čtyřem mocnostem, Německu, Spojenému království, Francii a Itálii, ve výjimečných případech nepatrné odchylky od přísně etnografického určení oblastí, aby se tyto převedly bez plebiscitu.

7. Předpokládá se opční právo pro přesídlení do odstoupených oblastí a pro vysídlení z nich. Opce musí být uskutečněna do šesti měsíců od

okamžiku uzavření této dohody. Podrobnosti opce stanoví německo-československý výbor, uváží postup za účelem usnadnění výměny obyvatelstva a vyjasní zásadní otázky, jež z této výměny vyplynou.

8. Československá vláda propustí ve lhůtě čtyř týdnů ode dne uzavření této dohody z vojenských a policejních sborů všechny sudetské Němce, kteří si toto propuštění přejí. V téže lhůtě propustí československá vláda všechny sudetoněmecké vězně odpykávající si trest na svobodě za politické delikty.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatek k dohodě

Mnichov 29. září 1938

Vláda Jeho Veličenstva Spojeného království a francouzská vláda se připojily k uvedené dohodě na základě toho, že stojí za nabídkou obsaženou v odstavci 6 anglicko-francouzských návrhů z 19. září, týkajících se mezinárodní záruky nových hranic československého státu proti nevyprovokovanému útoku.

Jakmile bude upravena otázka polských a maďarských menšin v Československu, dají Německo a Itálie také záruku Československu.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatečné prohlášení

Mnichov 29. září 1938

Čtyři přítomní předsedové vlád se shodli na tom, že se výbor předpokládaný v dnešní dohodě bude skládat ze státního tajemníka německého ministerstva zahraničí, velvyslanců Anglie, Francie a Itálie akreditovaných v Berlíně a z jednoho člena, kterého určí československá vláda.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatečné prohlášení

Mnichov 29. září 1938

Předsedové vlád čtyř mocností prohlašují, že se problém polské a maďarské menšiny v Československu, pokud nebude vyřešen do tří měsíců ujednáním mezi příslušnými vládami, stane předmětem další schůzky zde přítomných šéfů vlád čtyř mocností.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatečné prohlášení

Mnichov 29. září 1938

Všechny otázky, které se vyskytnou při předávání území, spadají do příslušnosti mezinárodního výboru.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Německo-anglické prohlášení

30. září 1938

My, německý führer a kancléř a britský ministerský předseda, jsem dnes měli další schůzku a shodli jsme se v poznání, že otázka anglo-německých vztahů má prvořadou důležitost pro obě země a Evropu.

Považujeme dohodu podepsanou včera v noci a anglo-německou dohodu o námořních silách za symboly přání obou našich národů nikdy již nejít do války jeden proti druhému.

Usnesli jsme se, že metoda konzultace bude metodou přijatou u řešení jakýchkoliv otázek, jež se týkají našich dvou zemí, a jsme odhodláni pokračovat v našem úsilí při odstraňování možných zdrojů ruznic a tím přispět k zajištění míru v Evropě.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Zdroj: Bořivoj Čelovský: Mnichovská dohoda 1938, Tilia, Šenov u Ostravy 1999, s. 387-389

14. 23A
Auswärtiges Amt

Politische Abteilung

Politisches Archiv d. Auswärt. Amts

Vertrag

Münchener Abkommen

zwischen dem Deutschen Reich, dem Vereinigten Königreich von Großbritannien und Nordirland, Frankreich und Italien über die Wiedervereinigung des Sudetenlandes mit Deutschland nebst dazugehörenden vier Erklärungen vom:

29. September 1938

nebst Protokoll vom 28. Oktober 1938 zur Durchführung des Münchener Abkommens

Zwischenstaatliche

Verträge

Nr. 2

Geheime Reichsache

Abkommen

zwischen Deutschland, dem Vereinigten Königreich,
Frankreich und Italien,
getroffen in München, am 29. September 1938.

Deutschland, das Vereinigte Königreich,
Frankreich und Italien sind unter Berücksichtigung
des Abkommens, das hinsichtlich der Abtretung des
sudetendeutschen Gebiets bereits grundsätzlich er-
zielt wurde, über folgende Bedingungen und Modali-
täten dieser Abtretung und über die danach zu er-
greifenden Massnahmen übereingekommen und erklären
sich durch dieses Abkommen einzeln verantwortlich
für die zur Sicherung seiner Erfüllung notwendigen
Schritte.

- 1.) Die Räumung beginnt am 1. Oktober.
- 2.) Das Vereinigte Königreich, Frankreich und Italien vereinbaren, dass die Räumung des Gebiets bis zum 10. Oktober vollzogen wird, und zwar ohne Zerstörung irgendwelcher bestehender Einrichtungen, und dass die Tschechoslowakische Regierung die Verantwortung dafür trägt, dass die Räumung ohne Beschädigung der bezeichneten Einrichtungen durchgeführt wird.

- 3.) Die Modalitäten der Räumung werden im Einzelnen durch einen internationalen Ausschuss festgelegt, der sich aus Vertretern Deutschlands, des Vereinigten Königreichs, Frankreichs, Italiens und der Tschechoslowakei zusammensetzt.
- 4.) Die etappenweise Besetzung des vorwiegend deutschen Gebietes durch deutsche Truppen beginnt am 1. Oktober. Die vier auf der anliegenden Karte bezeichneten Gebietsabschnitte werden in folgender Reihenfolge durch deutsche Truppen besetzt:

Der mit I bezeichnete Gebietsabschnitt am 1. und 2. Oktober, der mit II bezeichnete Gebietsabschnitt am 2. und 3. Oktober, der mit III bezeichnete Gebietsabschnitt am 3., 4. und 5. Oktober, der mit IV bezeichnete Gebietsabschnitt am 6. und 7. Oktober.

Das restliche Gebiet vorwiegend deutschen Charakters wird unverzüglich von dem obenerwähnten internationalen Ausschuss festgestellt und bis zum 10. Oktober durch deutsche Truppen besetzt werden.

5.) Der in § 3 erwähnte internationale Ausschuss wird die Gebiete bestimmen, in denen eine Volksabstimmung stattfinden soll. Diese Gebiete werden bis zum Abschluss der Volksabstimmung durch internationale Formationen besetzt werden. Der gleiche Ausschuss wird die Modalitäten festlegen, unter denen die Volksabstimmung durchgeführt werden soll, wobei die Modalitäten der Saarabstimmung als Grundlage zu betrachten sind. Der Ausschuss wird ebenfalls den Tag festsetzen, an dem die Volksabstimmung stattfindet; dieser Tag darf jedoch nicht später als Ende November liegen.

6.) Die endgültige Festlegung der Grenzen wird durch den internationalen Ausschuss vorgenommen werden. Dieser Ausschuss ist berechtigt, den vier Mächten Deutschland, dem Vereinigten Königreich, Frankreich und Italien in bestimmten Ausnahmefällen geringfügiger Abweichungen von der streng ethnographischen Bestimmung der ohne Volksabstimmung zu Übertragenden Zonen zu empfehlen.

7.)

7.) Es wird ein Optionsrecht für den Übertritt in die abgetretenen Gebiete und für den Austritt aus ihnen vorgesehen. Die Option muss innerhalb von sechs Monaten vom Zeitpunkt des Abschlusses dieses Abkommens an ausgeübt werden. Ein deutsch-tschechoslowakischer Ausschuss wird die Einzelheiten der Option bestimmen, Verfahren zur Erleichterung des Austausches der Bevölkerung erwägen und grundsätzliche Fragen klären, die sich aus diesem Austausch ergeben.

8.) Die Tschechoslowakische Regierung wird innerhalb einer Frist von vier Wochen vom Tage des Abschlusses dieses Abkommens an alle Sudetendeutschen aus ihren militärischen und polizeilichen Verbänden entlassen, die diese Entlassung wünschen. Innerhalb derselben Frist wird die Tschechoslowakische Regierung sudetendeutsche Gefangene entlassen, die wegen politischer Delikte Freiheitsstrafen verbüßen.

München, den 29. September 1938.

davor

Munroliu ^H ^{Stim}
Koville Chamberlain

Geheime Reichsache

2 Kopien
Hier von 2 Fotokopien
für Herrn *Stöcker*
gelestigt. *Stöcker*
Berlin, den *29. 9. 38.*

Die vier anwesenden Regierungschefs sind darüber
einig, daß der in dem heutigen Abkommen vorgesehene
Ausschuß sich aus dem Staatssekretär des Auswärtigen Amts,
den in Berlin beglaubigten Botschaftern Englands,
Frankreichs und Italiens und einem von der tschechoslo-
wakischnen Regierung zu ernennenden Mitglied zusammensetzt.
München, den 29. September 1938.

H. Stöcker
Beville Chamberlain
München
Stöcker

Geheime Reichsarchiv

Exemplare
Hiervon 2 Fotokopien
für Herrn *Fischer*
gefertigt. *Worms, 29.9.38*
Berlin, den *29.9.38*

ZUSATZERKLÄRUNG

Alle Fragen, die sich aus der Gebietsübergabe ergeben,
gelten als zur Zuständigkeit des internationalen Ausschusses
gehörig.

München, den 29. September 1938.

Worms
Henri Chamberlain
München
Ed. Daladier

Geheime Reichsache

2 Exemplare
Herrn v. Folz
für Herrn v. Folz
gefertigt. Bonn, 1938
Berlin, den 29. September 1938

Zusatz zu dem Abkommen.

Seiner Majestät Regierung im Vereinigten Königreich und die französische Regierung haben sich dem vorstehenden Abkommen angeschlossen auf der Grundlage, daß sie zu dem Angebot stehen, welches im Paragraph 6 der englisch-französischen Vorschläge vom 19. September enthalten ist, betreffend eine internationale Garantie der neuen Grenzen des tschechisch-slovakischen Staates gegen einen unprovokierten Angriff.

Sobald die Frage der polnischen und ungarischen Minderheiten in der Tschechoslowakei geregelt ist, werden Deutschland und Italien ihrerseits der Tschechoslowakei eine Garantie geben.

München, den 29. September 1938.

[Signature]
[Signature]
Reville Chamberlain
München
Ed. Daladier

Geheime Reichsache

Hiervon 2 Fotokopien
für Herrn [Name] gefertigt.
Berlin, den 26. 9. 1938.

Zusätzliche Erklärung.

Die Regierungschefs der vier Mächte erklären, daß das Problem der polnischen und ungarischen Minderheiten in der Tschechoslowakei, sofern es nicht innerhalb von drei Monaten durch eine Vereinbarung unter den betreffenden Regierungen geregelt wird, den Gegenstand einer weiteren Zusammenkunft der hier anwesenden Regierungschefs der vier Mächte bilden wird.

München, 29. September 1938.

[Signature]
Ksamil Chamberlain

[Signature]
Ed. Dolecki

Verf. J. J. J. J.

Volksgruppen in der Tschechoslowakei

1918

Zeichenerklärung

- Polnische Bevölkerung
- Gebiet mit deutscher Bevölkerung
- Mehrheiten mit deutscher Bevölkerung
- Tschechisches Gebiet
- Gebiet mit polnischer Bevölkerung
- Slowakisches Gebiet
- Gebiet der ukrainischen Bevölkerung
- Magyarisches Gebiet
- Ungarisches Gebiet

Die Länder Polens und Ungarns schlossen sich am 1. Mai 1918 dem Deutschen Reich an. Die Gebiete der Tschechoslowakei sind dem Reich als selbständige Länder beizugehalten.

